

29 April 2021

Tiden rinner ut för QSSABs laxodling

I mars 2020 presenterade Sotenäs kommun och ett norskt finansbolag planerna på att etablera Europas största landbaserade laxodling. Sedan dess har planen varit att ett miljötillstånd ska vara godkänt under våren. Men ännu har ingen ansökan lämnats in, och tiden börjar bli knapp.

19 mars 2020 kallade Sotenäs kommun till en pressträff tillsammans med det norska finansbolaget Lighthouse finance. På pressträffen offentliggjordes planerna på att etablera Europas största landbaserade laxodling i kommunen och bolaget Quality salmon skapades.

Laxodlingen beräknas bli totalt drygt 700 000 kvadratmeter stor. Huvudbyggnaden, som enligt de initiala beräkningarna skulle bli 630 000 kvadratmeter stor, hade därmed blivit en av världens största industribyggnader.

Sedan dess har flera partners till projektet offentliggjorts. Senast ut var Nippon Gases Sverige som presenterades 26 april. Bolagen ska ingå ett samarbete rörande leveranser av industrigaser och bistå med kompetens till den landbaserade laxodlingen.

"Vi kan med vår kompetens inom området bidra till projektets framgång. Utöver syrgas kommer vi även erbjuda industrigaser till övriga delar av industriparkens processer. Hållbarhet och cirkulär ekonomi är viktiga fokusområden för oss som bolag och vi önskar vara delaktiga i processen att ställa om till en mer miljö- och klimatvänlig produktion", säger Robert Palffy, managing director på Nippon, i ett pressmeddelande.

www.laxgranskarna.se
kontakt@laxgranskarna.se

Inget miljötillstånd

Men flera frågetecken kvarstår. Under projektets första år har Quality salmons vd Roy Høiås vid flera tillfällen hävdade att ett miljötillstånd ska finnas färdigt under våren 2021. Men i april har ännu inget miljötillstånd lämnats in.

Parallellt pågår en domstolsprocess. I december beslutade kommunfullmäktige, efter en hård debatt, att ta över kostnaderna för framtagande av detaljplan. Det beslutet har överklagats och kan leda till att Quality salmon tvingas betala kostnaderna som uppstår när marken ska göras redo för en industripark.

Sedan mars 2020 har Bohusläningen gjort flera avslöjanden om både Lighthouse finance och Quality salmon. Lighthouse finance har sedan 2017 kämpat med ekonomin, det egna kapitalet är förlorat och vd:n, Roy Høiås, har tagit olagliga lån av finansbolaget.

Vid flera tillfällen har Quality salmon hamnat hos Kronofogden. Som mest var bolaget skyldig drygt 2,8 miljoner kronor, varav merparten var till Sweco, ett teknikkonsultföretag. Roy Høiås förklarade skulden till Sweco med att det blivit ett missförstånd.

– Det är saker som vi har jobbat oss igenom och Sweco har ändrat sitt krav. Vi har nått en lösning som vi tycker var rätt från början, sa Roy Høiås.

”Lite vårt eget fel”

När även konsultbyrån Ernst and Young krävde pengar från Quality salmon var Høiås dock mer självkritisk.

– Där är det lite vårt eget fel. Jag kan inte skylla på Ernst and Young, sa Høiås.

– Vi har fått förseningar i driften och vår modell är baserad på att kapitalet som tillförs Quality salmon från samarbetspartners är upplagt i förhållande till en plan. När vi får en försening så gjorde det att kapitaltillförseln senarelades. Det gjorde att vi var tvungna att gå över tiden på den fakturan, fortsatte han och medger att det saknades pengar i kassan.

www.laxgranskarna.se
kontakt@laxgranskarna.se

I augusti kunde Bohuslänningen också berätta om turerna innan pressträffen, det första mejlet från företagskonsulten Robert Qvist och de kommunala tjänstemännens reaktioner när alltmer pekade på att etableringen skulle hamna i kommunen. Detta samtidigt som kommunen beslutade att lägga locket på.

Under året har Bohuslänningen följt utvecklingen noggrant, och nedan följer de större händelser som inträffat.

19 mars 2020: Vill miljardsatsa på fiskodling i Sotenäs

På en presskonferens presenteras en företagsetablering som ska ge tusentals nya jobb i Sotenäs kommun. Kommunen har ingått en överenskommelse med en norsk aktör som vill ”starta en etablering i mångmiljardklassen” – Europas största landbaserade fiskodling.

– Vårt mål är att skapa Europas största landbaserade fiskodlingsanläggning med en produktionskapacitet på upp till 100 000 ton atlantisk lax per år, säger Roy Høiås, vd på Lighthouse finance, företaget bakom etableringen.

16 juni 2020: Avtal undertecknat om laxodling i Sotenäs

140 hektar mark ska arrenderas ut till Quality salmon. I mitten av juni är avtalet undertecknat och klart, och kommunalrådet Mats Abrahamsson (M) ser med tillförsikt på framtiden.

– Nu har vi kommit så här långt, markarrendet är klart och nu är det företaget som ska gå vidare med ansökan om miljöprövningen. Och vi räknar med att det här ska gå framåt och det kommer att betyda mycket för Sotenäs men även för våra grannkommuner, säger han.

13 juli 2020: Politiker lämnar styrelse i nystartat laxbolag

Pär Eriksson (C) blir styrelseledamot i det nystartade Quality salmon. När det uppdagas kräver oppositionen att han ska lämna – vilket han också gör. Men menar samtidigt att han blev styrelseledamot för att kommunen under en period övervägt att ha kommunal insyn i bolaget.

– Vid bolagets första möte togs beslut om att jag skulle ersättas, säger Pär Eriksson.

17 juli 2020: Vattenfall ska leverera el till laxodling

En gigantisk solcellspark planeras att anläggas på laxodlingens tak. Vattenfall ska stå för kostnaderna och leverera elen till Quality salmons planerade företagspark.

– Eftersom de nya landbaserade odlingarna är energiintensiva blir det nära samarbetet med

www.laxgranskarna.se
kontakt@laxgranskarna.se

Vattenfall mycket betydelsefullt, konstaterar Roy W Høiås som är vd för Lighthouse Finance A/S och ägare av Quality Salmon Sotenäs i ett pressmeddelande.

7 augusti 2020: Miljardsatsning på lax präglas av brådska och hemligheter

I en stor granskning kan Bohusläningen kartlägga turerna kring Quality salmons miljardsatsning på laxodling. När Sotenäs presenterade etableringen gick förberedelserna fort och affären omgärdades av strikt sekretess.

– Vi hade möte med företaget på Nordens ark för att inte dra till oss så mycket uppmärksamhet. Det är enorma pengar vi pratar om, så det är lite svårt att ta in en så stor investering när man resonerar om det, säger Mats Abrahamsson.

8 augusti 2020: Här är personerna bakom miljardsatsningen på lax

En tidigare finansvalp, en ingenjör och en advokat. Tre personer med vitt skilda bakgrund gick ihop för att leda miljardsatsningen på laxodling i Sotenäs.

18 september 2020: Laxodling kan bli en av världens största fabriker

700 000 kvadratmeter. Så stor planeras laxodlingsfabrikerna att bli. Bara den största planeras bli 630 000 kvadratmeter stor. Större än Elon Musks planerade batterifabrik i Nevadaöknen och Solihull plant, som ägs av Jaguar Land Rover, i England.

– Allting kommer att vara under samma tak. Odlingen ligger i flera sektorer, men under samma tak och är integrerad med resten av fabrikerna, säger Roy Høiås, vd för Quality Salmon.

1 oktober 2020: Sotenäsbor organiserar sig – kräver fakta om laxodlingen

Ärendet innehåller mycket "icke-information", menar Sotenäsbon Torbjörn Lundh, och organiserar sig med Urban Gross och Jan Hagness och kräver information från Quality salmon och kommunen.

– Om detta ska bli verklighet vill vi att det ska bli rätt. Det är så mycket "icke-information" i det här ärendet, det är dags att lägga fakta på bordet, sa Torbjörn Lundh.

14 oktober 2020: Styrelseavhopp från Sotenäs planerade laxodling

Advokaten Geir Lolleng lämnar Quality salmons styrelse efter att det framkommit att han haft tio miljoner kronor i skulder hos Kronofogden. Lolleng ledde en företagsgrupp som gick i konkurs 2009 och jagades sedan i flera år för att han hade en skatteskuld på omkring tio miljoner kronor.

www.laxgranskarna.se
kontakt@laxgranskarna.se

– Låt mig till slut säga att jag är övertygad om att projektet blir en stor succé för Sotenäs kommun och regionen, skriver Lolleng i ett mejl efter avhoppet.

15 oktober 2020: Lax-vd tog olagliga lån av egna finansbolaget

Under flera år har Lighthouse finance, bolaget bakom laxsatsningen, dragits med ekonomiska problem. Bolaget har hotats med tvångsupplösning och Roy Høiås, vd, har tagit olagliga lån av bolaget. I årsberättelsen uppges också att likviditeten är ansträngd.

– Det är bra. Du ser bara på en liten del av bolaget. Bolaget består av flera olika företag; ett norskt, ett danskt, ett amerikanskt och ett indiskt. Det norska bolaget är bara en liten del av strukturen, säger Roy Høiås.

22 oktober 2020: Oklarheter om laxbolags samarbeten får kritik

Quality salmon har under en längre tid varit ute på en charmturné. Allmänhet, politiker och företagare ska informeras om laxodlingsplanerna. I bolagets presentationer ingår Volvo som en av bolagets samarbetspartners – något som visade sig inte stämma.

Den 22 oktober är lastbilsjätten bortplockad ur materialet.

– Vi kunde prata om Volvo förr, men väljer inte att göra det längre eftersom det missbrukas, säger Quality salmons vd Roy Høiås.

26 oktober 2020: Laxsatsande bolag har skulder hos Kronofogden

En oenighet mellan Quality salmon och en advokatbyrå de anlitat leder till att advokatbyrån ber om hjälp från Kronofogden för att få fakturor betalt. Totalt kräver advokatbyrån en halv miljon kronor för obetalda fakturor.

– Det är en relation som vi haft i en tidig fas och som inte är aktiv längre. Nu har vi en oenighet om omfattningen av de uppdrag de gjort för oss och som de ska ha betalt för, säger Quality salmons vd Roy Høiås.

Konflikten löses senare och advokatbyråns ansökan till Kronofogden dras tillbaka.

29 oktober 2020: Kommunen ville slussa statliga pengar till laxbolag

Sotenäs kommun beviljas 8,8 miljoner kronor från Jordbruksverket för att täcka kostnader som kan uppstå till en följd av etableringen av laxodlingen utanför Kungshamn. I slutet av oktober kan Bohuslänningen avslöja att kommunen planerat att slussa pengarna till laxbolaget – något som hade brutit mot kommunallagen.

– Det är inte okej. Om kommunen söker pengar är det för kommunala angelägenheter, säger Jan Turvall, universitetsadjunkt vid Göteborgs universitet.

21 november 2020: Nya miljoner till laxprojektet efter intensivt lobbyarbete

Stefan Löfven (S), Isabella Lövin (MP) och Mikael Damberg (S) är några av de ministrar som bjuds in till besök i Sotenäs kommun. Ett stort antal mejl skickas ut till regeringskansliet för att locka toppolitikerna till kommunen. Till slut tackar åtminstone fyra ja – och senare får kommunen 8,8 miljoner kronor från Jordbruksverket och ytterligare miljoner från Västra Götalandsregionen.

23 november 2020: Konsultbolag kräver Quality salmon på miljonbelopp

Fakturor från juli månad har lämnats obetalda och i slutet av november ber konsultbolaget Sweco om Kronofogdens hjälp med att driva in skulder från Quality salmon. Totalt krävs Quality salmon på 2,5 miljoner kronor. Sweco anlitas för att ta fram en detaljplan – något som Quality salmon då hade åtagit sig att betala.

8 december 2020: Foderproducent klar för laxodling i Sotenäs

Danska Biomar ska producera foder till laxodlingen. Det presenterar Quality salmon i ett pressmeddelande i början av december. Producenten ska leverera både startfoder och tillväxtfoder till lax och grundades 1962.

– Vi tror att projekt som det Quality salmon driver i Sotenäs kommer vara betydelsefulla för att möta efterfrågan på mat i framtiden. Vi ser fram emot att samarbeta med företagen i det projektet och mot att få vara med i liknande projekt på andra platser runtom i världen, säger Biomars vice vd, Ole Christensen i pressmeddelandet.

9 december 2020: Laxsatsande bolag skickas ännu en gång till Kronofogden

För andra gången ber konsultbolaget Sweco Kronofogden om hjälp med att driva in skulder från Quality salmon. I december rör det sig om en skuld till ett värde av en kvarts miljon kronor.

10 december 2020: Splittring om laxodlingen bland Sotenäs politiker

Stödet från kommunpolitikerna har utåt varit stort under hela processen. Men när Bohuslänningen genomför en enkät, där politikerna erbjuds att vara anonyma, visar det sig att det finns en splittring bland de förtroendevalda i kommunfullmäktige.

”Individerna bakom har en alltför otydlig historia. Allt för många detaljer saknas, andra har

ändrats efterhand. Flera detaljer är dessutom rent orimliga eller felaktiga”, uppger en politiker som vill vara anonym.

10 december 2020: Klart: Kommunen tar över kostnader från laxbolag

I det ursprungliga arrendeavtalet åtog sig Quality salmon att betala samtliga kostnader som skulle uppstå till en följd av planerna på laxodlingen. När kommunen får statliga bidrag ändras dock planerna – och kommunen vill själva ta över kostnaderna. Efter en hätsk debatt i kommunfullmäktige röstar en majoritet för att kommunen skulle ta över kostnaderna för detaljplanearbetet.

– Jag vill bara säga det till alla i kommunfullmäktige som nu ska rösta om frågan. Om vi inte röstar för att det här tillägget ska tillåtas bidrar vi till att försena hela satsningen. Det kan ställa hela projektet till ända. Röstar man emot riskerar man att förstöra förtroendet från företaget, säger Kajsa Åkesson (M), under debatten.

5 januari 2021: Omstritt laxavtal överklagas

Sotenäs kommuns beslut om att ta över miljonkostnader för detaljplanearbetet inför laxsatsningen överklagades till förvaltningsrätten. Det tilläggsavtal som skrevs när kommunen fick statliga och regionala pengar innebär gynnande av enskild, menade den privatperson som överklagade beslutet.

31 januari 2021: Laxbolaget kämpar med ekonomin – egna kapitalet förlorat

Bolaget bakom laxplanerna, Lighthouse finance, har vid upprepade gånger kämpat med ekonomin. När årsredovisningen för 2019 offentliggörs i början på 2021 visar det sig att det egna kapitalet är förlorat – och att en anställd återigen tagit olagliga lån av bolaget.

4 mars 2021: Laxbolaget har skulder hos Kronofogden – för fjärde gången

Samarbetet mellan Quality salmon och konsultbolaget Sweco har lett till att det sistnämnda vid tre tillfällen bett Kronofogden om hjälp med att driva in skulder. I början av mars 2021 har bolaget totalt nästan 2,8 miljoner kronor i kronofogdeskulder till Sweco.

9 mars 2021: Granskningsgrupp ska nagelfara laxbolagets samarbeten

Sotenäs kommun rustar för att granska laxbolaget Quality salmons planerade samarbetspartners. Nu har en granskningsgrupp satts samman och externa revisorer ska plockas in. I gruppen ingår

Pär Eriksson (C), som under uppmärksammade former lämnade Quality salmons styrelse förra året.

19 mars 2021: Nya skulder jagar laxodlingen – revisionsfirma kräver pengar

Revisor- och konsultfirman Ernst and Young har vänt sig till Kronofogden för att kräva in pengar av laxbolaget Quality salmon. Sedan tidigare har bolaget skulder på drygt 2,8 miljoner kronor hos Kronofogden.

26 mars 2021: Laxbolagets förklaring till kronofogdeskulderna

Konsultjättarna Sweco och Ernst and Young har båda bett Kronofogden om hjälp för att driva in skulder till Quality salmon. Nu berättar bolagets vd, Roy Høiås, om orsaken till skulderna.

8 april 2021: Sotenäs kommun säger upp laxbolagets hyreskontrakt

Quality salmon har sedan etableringen förra året hyrt kontor på Symbioscentrum genom Sotenäs kommun. Men nu har kontraktet sagts upp och bolaget, som står bakom planerna på Europas största landsbaserade laxodling, får själva leta efter kontorslokaler.